

Sygn. akt XIV C 443/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 maja 2021 roku

Sąd Okręgowy w Poznaniu XIV Wydział Cywilny z siedzibą w Pile

w składzie następującym:

Przewodniczący sędzia Jan Sterczała

Protokolant prot. Magdalena Grzybowska

po rozpoznaniu w dniu 26 kwietnia 2021 roku w Pile

sprawy z powództwa (...) S.A. z siedzibą w W.

przeciwko **D. R.**

o zapłatę

1. uchyla w całości wyrok zaoczny z dnia 5 września 2019 r.;
2. zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 84 522,75 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od kwot:
 - a. 80 330,83 zł od dnia 2.10.2018 r.
 - b. 4 191,92 zł od dnia 18.03.2019 r.
3. w pozostałym zakresie powództwo oddala;
4. zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 9 353 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

J. Sterczała

Sygnatura akt XIV C 443/19

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 21 marca 2019r. powód (...) S.A. wniósł o zasądzenie od pozwanej D. R. kwoty 78.714, 79 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia 21 września 2018r. do dnia zapłaty oraz o zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda zwrotu kosztów procesu.

W dniu 5 września 2019r. Sąd wydał wyrok zaoczny, w którym w punkcie pierwszym Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 78. 714, 79 zł z odsetkami ustawowymi od kwot:

- a. 75.173, 53 zł od dnia 21.09.2018r.;
- b. 3. 541,26 zł od dnia 18.03.2019 r.

W punkcie drugim wyroku Sąd oddalił w pozostałym zakresie powództwo. W punkcie trzecim wyroku Sąd zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 9.353 zł tytułem zwrotu kosztów procesu. W punkcie czwartym wyroku Sąd nadał wyrokowi rygor natychmiastowej wykonalności.

Od powyższego wyroku zaocznego pozwana złożyła sprzeciw. Pozwana zakwestionowała zaskarżony wyrok w całości zarówno co do zasady jak i co do wysokości. Pozwana podniosła zarzut przedwczesności powództwa. Pozwana wskazała, że jej zdaniem wypowiedzenie umowy wiążącej strony było bezskuteczne. Pozwana zakwestionowała również w całości roszczenia odsetkowe wskazane przez powoda oraz wysokość dochodzonej przez powoda prowizji.

W związku z powyższym pozwana wniosła o uchylenie wyroku zaocznego z dnia 5 września 2019r. oraz o oddalenie powództwa w całości. Ponadto na podstawie art. 346 § 1 k.p.c. pozwana wniosła o zawieszenie rygoru wykonalności nadanego wyrokowi zaocznemu.

Postanowieniem z dnia 16 października 2019r. Sąd odrzucił sprzeciw pozwanej od wyroku zaocznego z dnia 16 października 2019r. Na skutek zażalenia pozwanej na powyższe postanowienie, postanowieniem z dnia 27 stycznia 2020r., sygn. akt I Acz 29/20, Sąd Apelacyjny w Poznaniu, Wydział I Cywilny, uchylił zaskarżone postanowienie i sprawę przekazał Sądowi Okręgowemu do dalszego prowadzenia i orzeczenia o kosztach postępowania zażaleniowego.

Postanowieniem z dnia 21 lutego 2020r. Sąd oddalił wniosek pozwanej o zwolnienie od obowiązku uiszczenia opłaty od sprzeciwu od wyroku zaocznego. Na skutek zażalenia pozwanej, postanowieniem z dnia 27 kwietnia 2020r., sygn. XIV Cz 31/20, Sąd Okręgowy w składzie trzyosobowym, zmienił zaskarżone postanowienie i zwolnił pozwaną od obowiązku uiszczenia opłaty od sprzeciwu od wyroku zaocznego z dnia 5 września 2019r.

Postanowieniem z dnia 30 kwietnia 2020r. Sąd oddalił wniosek pozwanej o zawieszenie rygoru natychmiastowej wykonalności wyrokowi zaocznemu z dnia 5 września 2019r.

Pismem z dnia 3 września 2020r. powód rozszerzył powództwo o kwotę 5.807, 96 zł i wskazał, że powód domaga się zapłaty kwoty 84.522, 75 zł wraz ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia 2.10.2018r. , tj. od dnia następnego po dniu wystawienia wyciągu z ksiąg bankowych nr (...), do dnia zapłaty.

Sąd ustalił co następuje:

W dniu 21 czerwca 2016r. pozwana D. R. zawarła z (...) umowę kredytu gotówkowego konsolidacyjnego nr (...), na podstawie której powód udzielił pozwanej kredytu gotówkowego w wysokości 93.586, 17 zł. Pozwana zgodnie z umową zobligowała się do spłaty ciężącego zobowiązania poprzez spłatę dokonaną w 96 ratach, w terminach wskazanych w harmonogramie umowy, który został dołączony do umowy i stanowił jej integralną część.

/dowód: umowa kredytu gotówkowego konsolidacyjnego nr (...) z dnia 21.06.2016r. wraz z harmonogramem spłat kredytu (k. 22-26)/

Pozwana nie spłacała rat kredytu regularnie.

W dniu 29 listopada 2017 r. powód wysłał do pozwanej wezwanie do zapłaty. W piśmie tym powód pouczył pozwaną o możliwości dokonania zmiany warunków spłaty lub restrukturyzacji zobowiązania.

/ dowód: wezwanie do zapłaty z dnia 29.11.2017r. (k. 46)/

W dniu 30 marca 2018r. powód wypowiedział pozwanej umowę kredytu gotówkowego. Wypowiedzenie umowy zostało odebrane przez pozwaną dnia 9 kwietnia 2018r. Okres wypowiedzenia umowy wynosił 30 dni.

/ dowód: wypowiedzenie umowy wraz z potwierdzeniem odbioru (k. 27-28)/

W dniu 21 sierpnia 2018r. pozwana wysłała do powoda pismo zatytułowane „wniosek o rozłożenie długu na raty”. W piśmie tym pozwana zadeklarowała, że jest w złej sytuacji finansowej, w związku z czym nie jest w stanie spłacać kredytu w ratach wyższych niż 500 zł miesięczne.

/ dowód: wniosek o rozłożenie długu na raty (k. 266)/

Pomimo powyższej deklaracji pozwana pozostała bierna wobec ciążącego na niej obowiązku tj. zwrotu udzielonego kredytu wraz z naliczonymi odsetkami umownymi.

Następnie pozwana została wezwana do zapłaty pismem z dnia 19 lutego 2019r. Pismo to pozwana odebrała dnia 20 lutego 2019r. Pozwana nie udzieliła odpowiedzi na wezwanie do zapłaty.

/ dowód: wezwanie do zapłaty z dnia 19.02.2019 r. wraz z potwierdzeniem odbioru (k.11-12)/

Zgodnie z treścią wyciągu ksiąg bankowych nr (...) wysokość zadłużenia na dzień 1.10.2018r. wynosiła 84.522, 759 zł, na którą to kwotę składają się :

- 80. 330, 83 zł tytułem należności głównej (nieopłaconego kapitału);
- 2. 345, 70 zł tytułem odsetek umownych naliczonych od kapitału za okres od 31.08.2017r. do 29.06.2018r. ;
- 1.846, 22 zł tytułem odsetek umownych karnych naliczonych za okres od 30.06.2018r. do 1.10.2018r. od przeterminowanego kapitału.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o następującą ocenę dowodów.

Za wiarygodne należało uznać wszystkie dokumenty znajdujące się w aktach sprawy, które zostały dopuszczone przez Sąd jako dowody w niniejszym postępowaniu, gdyż ich wiarygodność i moc dowodowa nie były kwestionowane w toku postępowania.

Sąd zważył co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie w całości. Podniesione przez pozwaną zarzuty nie zasługiwały na uwzględnienie.

Istota umowy kredytu, wyrażona w art. 69 ust. 1 Prawa bankowego, jest funkcją podstawowych uprawnień oraz obowiązków stron tej umowy, czyli banku (kredytodawcy) i jego kontrahenta (kredytobiorcy). Ustawodawca, definiując umowę kredytu, wymienia jej istotne cechy oraz niezbędne elementy treści. Poprzez zawarcie umowy kredytu bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy, na czas oznaczony w umowie, kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, do zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu.

Pozwana podniosła, że przedstawiony przez powoda materiał dowodowy nie daje podstaw do stwierdzenia istnienia i wysokości dochodzonej przez powoda wierzytelności. Ponadto pozwana wskazała, że przedłożone przez pozwanego dokumenty w postaci min. wyciągu z rachunku bankowego, stanowią dokumenty prywatne, których prawdziwość pozwana zakwestionowała.

Z powyższą argumentacją pozwanej nie sposób się zgodzić. Zdaniem Sądu do akt sprawy został przedłożony wyczerpujący materiał dowodowy, który w sposób jednoznaczny i nie budzący wątpliwości wykazuje zarówno istnienie, wysokość jak i wymagalność przysługującego powodowi roszczenia.

Pozwana ograniczyła się do zaprzeczenia w całości żądania powoda, nie udowadniając podnoszonych przez siebie okoliczności.

Przede wszystkim wskazać należy, że pozwana uznała w sposób niewłaściwy ciążący na niej dług.

Uznanie niewłaściwe polega na tym, że dłużnik nie składa wprawdzie wyraźnego oświadczenia o uznaniu roszczenia, lecz na podstawie objawów jego zachowania kontrahent może zasadnie przyjmować, że dłużnik ma świadomość ciężącego na nim zobowiązania i ma zamiar dobrowolnego spełnienia świadczenia.

Taka sytuacja ma miejsce w niniejszym postępowaniu.

Pozwana uregulowała kilka rat pożyczki, tym samym dokonała niewłaściwego uznania swojego długu, podejmując czynność faktyczną stanowiącą realizację postanowień umowy, pozwana potwierdziła istnienie pomiędzy nią a powodem stosunku prawnego wynikającego z zawartej umowy. Co więcej w 2018r. pozwana złożyła wniosek o rozłożenie długu na raty z uwagi na trudną sytuację życiową. W.w. wniosku pozwana w żaden sposób nie negowała istnienia swojego zadłużenia wobec powoda.

Rację ma pozwana jedynie w zakresie, w jakim wskazuje, że w obecnym stanie prawnym wyciąg z ksiąg bankowych nie ma charakteru dokumentu sądowego.

Zdaniem Sądu, zmiana charakteru tego dokumentu, wbrew twierdzeniom pozwanej, nie dyskwalifikuje automatycznie takiego dokumentu jako dowodu w postępowaniu Sądowym.

W obecnym stanie prawnym wyciąg z ksiąg bankowych jest uznawany za dokument prywatny, a nie urzędowy. Obecna regulacja prawna nie wyłącza jednak dopuszczalności, a także konieczności dokonywania przez Sąd wykładni oświadczeń woli zawartych w prywatnych dokumentach, a w razie niejasności zawartych w nich twierdzeń, ustalenia ich na podstawie innych dowodów (tak. min. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 23 listopada 2005r., sygn. akt II CSK 232/05).

Powód poza wyciągiem z ksiąg bankowych przedłożył inne dokumenty przedstawiające sposób kształtowania się zadłużenia, w tym Elektroniczne Zestawienie Operacji-wskazanie zadłużenia w kontrakcie.

Zgromadzony materiał dowodowy jest wyczerpujący. Przedłożone dokumenty wykazują brak dokonywania przez pozwaną spłat oraz sposób ich księgowania, a tym samym przedstawiają sposób kształtowania się zadłużenia pozwanej.

Kolejno pozwana zakwestionowała wymagalność roszczenia dochodzonego przez powoda i podniosła zarzut przedwczesności powództwa. Pozwana wskazała, że powód nie wywiązał się z obowiązków wynikających z art. 75 c ustawy prawo bankowe. Zdaniem pozwanej, powód wypowiedział pozwaną umowę kredytu bez zachowania dodatkowego terminu 14 dni na dokonanie przez pozwaną spłaty zadłużenia. Zdaniem pozwanej wypowiedzenie umowy zostało dokonane przez osobę do tego, nie umocowaną. Powyższe zdaniem pozwanej skutkuje tym, że wypowiedzenie umowy kredytu było bezskuteczne.

Zgodnie z art. 75c prawa bankowego jeżeli kredytobiorca opóźnia się ze spłatą zobowiązania z tytułu udzielonego kredytu, bank wzywa go do dokonania spłaty, wyznaczając termin nie krótszy niż 14 dni roboczych. W wezwaniu, o którym mowa w ust. 1, bank informuje kredytobiorcę o możliwości złożenia, w terminie 14 dni roboczych od dnia otrzymania wezwania, wniosku o restrukturyzację zadłużenia.

Zdaniem Sądu, umowa kredytu została wypowiedziana w sposób prawidłowy zgodnie z wytycznymi art. 75c prawa bankowego.

Wyraźnie podkreślić należy, że zgodnie z ugruntowaną linią orzecniczą do naruszenia art. 75 c prawa bankowego dochodzi jedynie wtedy gdy jeżeli na skutek niedochowania tej procedury pozwana poniosłaby szkodę, którego źródła będzie można upatrywać w nierzetelnym działaniu banku. Tylko w takiej sytuacji wprowadzenie obowiązku objętego art. 75c może wywoływać realne konsekwencje prawne, przerzucając na bank ciężar udowodnienia jego wykonania i braku arbitralności w rozpoznaniu wniosku o restrukturyzację w sytuacji jego nieuwzględnienia, pamiętając, że taka decyzja nadal zachowuje walor decyzji kredytowej.

Wezwanie do zapłaty z dnia 29 listopada 2017r. zawierało informację wskazującą na możliwość restrukturyzacji zadłużenia lub zmiany warunków spłaty.

W dniu 30 marca 2018r. powód wypowiedział pozwanej umowę kredytu gotówkowego. Wypowiedzenie umowy zostało odebrane przez pozwaną dnia 9 kwietnia 2018r. Okres wypowiedzenia umowy wynosił 30 dni.

Pozwana decydując się na zawarcie umowy, której przedmiotem jest obowiązek zwrotu pożyczki, a więc świadczenie o nieskomplikowanej konstrukcji prawnej dokonała czynności, która nie wymagała dużej wiedzy, a zatem można uznać, że zawarcie takiej umowy nie przekraczało jej poziomu staranności i rozważli.

Tym samym, w sprawie doszło do prawidłowego wypowiedzenia umowy, oświadczenie banku zostało skierowane na adres pozwanej, która miała faktyczną możliwość zapoznania z jego treścią.

Kolejno pozwana podniosła, że wezwanie do zapłaty, ostateczne wezwanie do zapłaty i wypowiedzenie umowy kredytu zostały podpisane przez osoby, których uprawnienia do dokonywania wskazanych czynności powód nie wykazał. W związku z powyższym pozwana podała, że w.w. dokumenty nie mogą stanowić dowodu na skuteczne postawienie wierzycelności w stan wymagalności. Zdaniem pozwanej, powód nie wykazał, aby w.w. dokumenty dotarły do pozwanej w sposób, w którym pozwana mogłaby się z nimi zapoznać. Nie stanowią one zatem prawidłowo złożonych oświadczeń woli, a zatem nie mogą wywoływać skutków materialnoprawnych.

Również z powyższymi argumentami pozwanej nie sposób się zgodzić. Zgodnie z art. 97 k.c. osobą czynną w lokalu przedsiębiorstwa przeznaczonym do obsługi publiczności poczytuje się w razie wątpliwości za umocowaną do dokonywania czynności prawnych, które zazwyczaj bywają dokonywane z osobami korzystającymi z usług tego przedsiębiorstwa.

Przepis powyższy dotyczy również pracowników banku. W wyroku 5 grudnia 2003 r. Sąd Najwyższy (sygn. akt IV CK 286/02) wskazał, bowiem że przepis art. 97 k.c. przewiduje dorozumiane pełnomocnictwo nie umowne, lecz ustawowe. Jeżeli zakład pracy powierza swojemu pracownikowi stanowisko, z którym wiąże się prowadzenie poszczególnych rodzajów czynności, które mają doprowadzić do wyegzekwowania należności banku od dłużników, to należy uznać, że jest on upoważniony do składania oświadczeń woli w imieniu banku, w sprawach objętych jego zakresem obowiązków. Przepis art. 97 k.c. odnosi się do wszystkich osób, które mają faktyczną możliwość dokonywania czynności prawnych w obiektach przedsiębiorstwa i ma zastosowanie zawsze, gdy przedsiębiorstwo nie poinformowało w sposób wyraźny swoich klientów, o tym, że konkretne osoby czynne w jego lokalu nie są umocowane do zawierania umów.

W związku z powyższym, podpisanie wymienionych przez pozwaną pism wysłanych przez bank, nie wymagało przedłożenia pełnomocnictw przez pracowników banku, którzy podpisywali powyższe pisma. Ponadto powód udowodnił, że pisma wymienione przez pozwaną, zostały doręczone do pozwanej w sposób prawidłowy.

Kolejno pozwana podniosła, że powód obciążył ją za wysoką prowizją. Zdaniem pozwanej wysokość prowizji winna być uzależniona od czynności podjętej przez powoda przez czynności, których powód wykonania nie udowodnił. Wysokość prowizji jest zdaniem pozwanej niezgodna z zasadami współżycia społecznego i dobrymi obyczajami.

Prawo do pobrania prowizji stanowi jedno z uprawnień banku udzielającego kredytu, co wynika zarówno z przepisu art. 69 ust. 1, jak i art. 110 ustawy Prawo bankowe.

Powołane postanowienia umowne z pewnością nie naruszają w sposób "rażący" interesów pozwanej i nie są sprzeczne z dobrymi obyczajami, zatem nie mogą więc być uznane za postanowienia niedozwolone (art. 385¹ k.c. a contrario).

Przede wszystkim podkreślić należy, że kwota prowizji została określona w umowę wprost, w sposób jasny, zrozumiały i czytelny.

Wszystkie koszty, opłaty i składowe kredytu zostały określone w samej umowie, której znajomość pozwana potwierdziła własnoręcznym podpisem. Jeśli więc pozwana nie zgadzała się z wysokością kosztów kredytu, nie powinna zdecydować się na jej zawarcie. Pozwana bowiem miała świadomość powagi zobowiązania jaki zaciąga i konsekwencji nie wywiązania się z niego. Nie bez znaczenia pozostaje również fakt, że umowa została zawarta w celu spłaty wcześniej zaciągniętych przez pozwaną kredytów i pożyczek, a kredyt konsolidacyjny obciążony jest większym ryzykiem niż inne kredyty.

Prowizja jest formą wynagrodzenia banku z tytułu wykonanej czynności bankowej, w tym wypadku prowizja w wysokości 1/16 wartości kredytu przy udzieleniu pozwanej kredytu ma okres 8 lat nie może być uznana za wygórowaną.

Pozwana wskazała, że jej zdaniem stosowanie przez powoda zmiennej stopy oprocentowania jest postanowieniem abuzywnym, a jakie takie są nieważne i niewiążące dla konsumenta.

Zgodnie z art. 385¹ § 1. k.c. postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nieuzgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny.

Uznanie danego postanowienia umownego za niedozwolone jest możliwe wyłącznie w razie kumulatywnego spełnienia dwóch przesłanek: kształtowania praw i obowiązków konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami oraz rażącego naruszenia jego interesów.

Przepis art. 76 ustawy - Prawo bankowe stanowi, że zasady oprocentowania kredytu określa umowa kredytu, z tym, że w razie stosowania stopy zmiennej należy określić w umowie kredytowej warunki zmiany stopy procentowej kredytu.

Z powyższego wynika zatem, że niewątpliwie przedmiotowe postanowienie jako dotyczące oprocentowania kredytu i wskazania okoliczności warunkujących jego zmianę należy uznać za postanowienie określające główne świadczenia umowy i bezsprzecznie z tym świadczeniem związane. Rozstrzygnięcia wymaga jedynie, czy zostało ono sformułowane jednoznacznie.

Przyjmuje się, że postanowienia umowy powinny być tak sformułowane, aby mogły być zrozumiane przez przeciętnego konsumenta, a więc konsumenta o średnim poziomie inteligencji, posiadającego średni zasób wiedzy, jednakże nie wszystkie umowy mogą odpowiadać tym wymogom ze względu na skomplikowaną materię, którą regulują. Wobec tego, aby spełniać warunek jednoznaczności muszą być jednak możliwe do wyliczenia i sprawdzenia na podstawie jasnych i dostępnych powszechnie, choć skomplikowanych parametrów.

Sposób obliczenia zmiennego oprocentowania stopy kredytu został określony w punkcie 8 wiążącej strony umowy.

Postanowienia umowy zostały sformułowane w sposób jasny, przejrzysty i nie dający podstaw do dowolnej interpretacji.

Reasumując, Sąd uznał, iż kwestionowane przez pozwaną postanowienie odnosi się do jednego z głównych świadczeń kredytobiorcy, a powód w sposób jednoznaczny określił parametry, których zmiana będzie powodować zmianę pierwotnie wskazanej w umowie stopy oprocentowania, wskazując jednocześnie zakres tej zmiany.

Z tych względów Sąd uznał, że przedmiotowe postanowienie nie stanowi niedozwolonego postanowienia umownego.

W związku z powyższym Sąd w punkcie pierwszym wyroku uchylił w całości wyrok zaoczny z dnia 5 września 2019r.

W punkcie drugim wyroku Sąd zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 84. 522, 75 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od kwot: 80.330, 83 zł od dnia 2.10.2018r. oraz od kwoty 4.191, 92 zł od dnia 18.03.2019r.

W punkcie trzecim wyroku Sąd w pozostałym zakresie oddalił powództwo.

Zgodnie z art. 98 § 1 k.p.c. strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu).

Na koszty procesu w niniejszym postępowaniu składają się 5.400 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego (zgodnie z § 2 pkt 6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych z dnia 3 stycznia 2018r.), 17 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa, 948 zł tytułem opłaty od pozwu, oraz 2.952 zł tytułem uzupełniającej opłaty od pozwu, co łącznie daje 9.353 zł.

W związku z powyższym Sąd w punkcie czwartym wyroku zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 9.353 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Mając powyższe na uwadze, na mocy przytoczonych przepisów prawa orzeczono jak w sentencji wyroku.

Sędzia Jan Sterczała